

Biblisk kristendom

Och det var i Antiokia som lärjungarna först började kallas kristna. (Apg. 11:26)

Inledning.

Man stöter ofta och i många olika sammanhang på människor och rörelser som kallar sig för kristna, men det är ganska sällan som begreppet *kristen* så sådant debatteras öppet utifrån någon objektiv grund. Vad som kännetecknar en kristen och vad kristendomen egentligen är reduceras därför alltför ofta till en fråga som var och en får avgöra själv utifrån eget tycke och smak. Det är en utveckling som ligger helt rätt i tiden där den s.k. postmodernismen lärt att människan är sitt eget rättesnöre och rätt och fel är en fråga som skall avgöras utifrån rent subjektiva kriterier. Men utifrån tron att Bibeln är Guds Ord så är en sådan utveckling helt förkastlig – det är till och med på det sättet att Bibeln själv säger vad som är en kristen människa och vad som är sann kristendom. Vi skall i detta bibelstudium fördjupa oss lite i vad Bibeln har att säga i detta ämne utifrån en mycket intressant text i Apostlargärningarna, den bok i Nya Testamentet som handlar om hur Jesu lärjungar spred tron på honom i hela den då kända världen kring Medelhavet. Vårt mål för detta studium är att försöka leda i bevis att Bibeln själv säger att den enda kristendom som är värd namnet är den kristendom som bygger enbart på Bibelns eget samlade innehåll.

Huvudtext.

De som hade skingrats på grund av den förföljelse som började med Stefanus kom ända till Fenicien, Cypern och Antiokia, och de predikade ordet endast för judar. Men bland dem fanns några män från Cypern och Cyrene, och när de kom till Antiokia började de tala också till grekerna och predika evangeliet om Herren Jesus. Och Herrens hand var med dem, och ett stort antal kom till tro och omvände sig till Herren. Ryktet om detta nådde församlingen i Jerusalem, och man sände då Barnabas till Antiokia. När han kom dit och såg vad Guds nåd hade uträttat, blev han glad och uppmanade dem alla att hålla sig till Herren av hela sitt hjärta. Barnabas var en god man, uppfylld av den helige Ande och tro. Och en stor skara människor fördes till Herren. Han begav sig därefter till Tarsus för att söka upp Saulus. Han fann honom och tog honom med sig till Antiokia. Under ett helt år var de tillsammans med församlingen och undervisade en stor skara. Och det var i Antiokia som lärjungarna först började kallas kristna. (Apg. 11:19-26)

Bibelstudium.

1. Den som vill kalla sig kristen måste ha samma kristendom som församlingen i Antiokia
 - (a) Antiokia var en betydande (huvud-)stad i dåvarande Syrien och nuvarande södra Turkiet, knappt 50 mil norr om Jerusalem. Den bibliska staden finns inte kvar annat som en ruinhög, men en liten obetydlig och deprimerande turkisk stad med namnet Antakya ligger i dess närhet. Under sin storhetstid ansågs Antiokia vara en mycket betydelsefull stad (tredje i rang efter Rom och Alexandria) som också kallades *porten till Östern*.

- (b) Det var i Antiokia som ordet *kristen* användes första gången någonsin i världshistorien. Vad sägs då om dessa sk kristna?
- i. De som kallades kristna var människor av icke-judiskt ursprung (greker betecknar ofta grekisk-talande hedningar) som kommit till tro på Jesus och blivit hans efterföljare efter att hört evangeliet om frälsningen predikas i Antiokia
 - ii. De som hade predikat evangeliet i Antiokia var kringresande judiska predikanter som flytt från den svåra förföljelse som började i Jerusalem i samband med att diakonen Stefanus stenades till döds för sin tro på Jesus: *Så stenade de Stefanus, under det att han bad: "Herre Jesus, tag emot min ande." Sedan föll han på knä och bad med hög röst: "Herre, ställ dem inte till svars för denna synd." Med de orden insomnade han. Och Saulus hade gått med på att han dödades. Samma dag bröt en svår förföljelse ut mot församlingen i Jerusalem, och alla utom apostlarna skingrades över Judeen och Samarien. Några gudfruktiga män begravde Stefanus och höll stor dödsklagan över honom. Men Saulus försökte utplåna församlingen. Han gick in i hus efter hus och drog fram både män och kvinnor och lät sätta dem i fängelse. De som nu hade skingrats gick omkring och predikade evangeliet. (Apg. 7:59-8:4)*
 - iii. Dessa judiska predikanter valde lite oväntat att predika också för de människor som inte var judar¹ – möjligen hade de lättare för att kommunicera med dessa människor eftersom de verkar ha varit judar som ursprungligen var från områden som låg utanför Israel, i den s.k. *diasporan*, församlingen, i detta fallet Cypern och Cyrene; det fanns judiska kolonier lite varstans i det romerska riket, t.ex. i Antiokia och också i Tarsus där Paulus var född. Dock verkar dessa judiska predikanter ha befunnit sig i Jerusalem när förföljelsen mot församlingen bröt ut. Så skingrades de över ett stort område, men Gud använde denna församling för att sprida sitt Ord till många fler människor än vad som varit möjligt om dessa män och kvinnor hade stannat enbart i Jerusalem. Det var ju heller aldrig Jesu vilja att de skulle stanna i Jerusalem för all framtid – innan hans himmelfärd säger han uttryckligen: *Men när den helige Ande kommer över er, skall ni få kraft och bli mina vittnen i Jerusalem och i hela Judeen och Samarien och ända till jordens yttersta gräns. (Apg. 1:8)*. Detta säger oss att Gud kan låta svårigheter drabba oss och ändå vända det svåra till en stor seger för sitt rike. I detta fallet gjorde Gud detta genom att leda dessa judar att predika frälsningens budskap även för hedningarna, något som GT faktiskt förutsagt skulle ske (se t.ex. Jes. 49:6, som Paulus citerar i Apg. 13:47) även om det tog tid för de Jesus-troende judarna att vänja sig vid tanken (se Apg. 10:1-11:18).
- (c) Så när Ordet kom till dessa hedningar i Antiokia säger Bibeln att *Herrens*

¹ Enligt samtida judiskt tänkande så var frälsningen enbart till för judar och de som fullt ut konverterade till judendomen, s.k. proselyter. Detta ändrades dock genom två viktiga händelser: den nämnda väckelsen bland grekerna i Antiokia samt Petrus besök i Korneli hus (Apg. 10-11).

hand var med dem, och ett stort antal kom till tro och omvände sig till Herren. (Apg. 11:24) En församling bildades i Antiokia som bestod av ett större antal människor som hade hört budskapet om Jesus och hans seger över synden på Golgata och omvänt sig från sina synder och lämnat sig åt Gud – uttrycket *Herrens hand* är intressant då det uttrycket att Guds frälsande makt på ett särskilt sätt var med de som förkunnade budskapet så att dessa människor kunde vinnas för Gud – förmodligen bestod denna församling både av judar och hedningar, men det verkar som om de allra flesta var av icke-judiskt ursprung².

- (d) Dessa hedningar i Antiokia som kom till tro på Jesus kallades alltså *kristna* – det enda rimliga är då också att den mening man lade i ordet *kristen* på denna plats är den första och ursprungliga betydelsen som detta ord hade. Kristendom är ju också beteckningen för den kristna trons innehåll och praktiska konsekvenser. För alla som vill kalla sig kristna är det då av yttersta vikt att ta reda på vad dessa människor som först kallades sig kristna trodde på och hur de levde, annars kan det hända att vår kristendom bara delar namnet med den ursprungliga kristendomen men befinner sig mer eller mindre långt från den i fråga om dess innehåll, frälsande kraft och giltighet inför Gud.
2. Den kristna församlingen i Antiokia hade samma kristendom som församlingen i Jerusalem
- (a) De predikanter som hade vunnit dessa hedningar för Herren hade ju skingrats från de troendes gemenskap i Jerusalem och det finns inget som antyder att de ändrade sitt budskap när de lämnat Jerusalem
 - (b) När ryktet om denna framgång för evangeliet nådde församlingen i Jerusalem (som sannolikt var numerärt decimerad på grund av förföljelsen) sände man en man som heter Barnabas till den nygrundade församlingen i Antiokia
 - i. Barnabas nämns första gången i Apg. 4:36 som en av de troende i församlingen i Jerusalem, där han som radikal nyomvänd säljer en åker och ger pengarna till församlingen; i församlingen i Jerusalem rådde en egendomsgemenskap som gick ut på att man frivilligt sålde allt eller delar av sina jordiska egendomar och gav detta till Guds verk, bl.a. en omfattande social verksamhet bland stadens fattiga.
 - ii. Senare, i Apg. 9:27 är det Barnabas som tar sig an den Paulus, mannen som tidigare hette Saulus och som ville utrota kristendomen och dess efterföljare men som mötte Jesus på vägen till Damaskus, och för denne till apostlarna i Jerusalem och går i god för att hans omvändelse till Jesus är äkta.
 - iii. Barnabas verkade efter tiden i Antiokia som den församlingens

² Senare skulle denna blandförsamling av hedningar och judar prövas svårt genom att det dök upp *andra* judiska predikanter som krävde att de nyfrälsta skall omskäras och hålla hela Mose lag, dvs i praktiken tvingas att konvertera fullt ut till judendomen, se t.ex. Apg. 15; större delen av Galaterbrevet behandlar samma problematik med judaiserande förkunnare och förhållandet mellan det judiska arvet och de kristna hedningarna, något som vi stöter på även idag t.ex. i den s.k. messianska rörelsen.

ledare och senare som en av dess utsända missionärer, först tillsammans med Paulus, och sedan tillsammans med Johannes Markus, den yngling som skrev Markusevangeliet³.

- (c) Nu kom alltså Barnabas till Antiokia, utsänd av apostlarna i Jerusalem, och då säger Bibeln att han *såg vad Guds nåd hade uträttat*. Då står det att *han [blev] glad och uppmanade dem alla att hålla sig till Herren av hela sitt hjärta*. Följden blev att ytterligare *en stor skara människor fördes till Herren*. Barnabas ställde sig alltså som apostlarnas representant helt bakom väckelsen i Antiokia, verkade för att den skulle utvidgas och nå ännu fler människor, och menade att den var resultatet av samma tro, förkunnelse och kraft som låg bakom grundandet av församlingen i Jerusalem. Dock verkar han ha identifierat ett behov av förstärkning av undervisningen i församlingen, varför han åker till Tarsus och hämtar Paulus till Antiokia – tillsammans blir de kvar i församlingen i Antiokia och predikar och undervisar där under minst ett års tid.
- (d) Den kristendom som rådde i församlingen i Antiokia var alltså sprungen ur den förkunnelse som rådde i Jerusalem och som apostlarna, Barnabas och Paulus bekände sig till – här ryms redan en stor stor del av NT:s författare⁴! I vårt sökande efter den ursprungliga kristendomen och beteckningen kristen så är därmed är vi tillbaka där alltsammans startade: i Jerusalem, den stad där Jesus dog för mänsklighetens synder och uppstod på den tredje dagen, där Jesus lämnade jorden för att gå tillbaka till sin himmelska härlighet, där den helige Anden föll på den bedjande skaran i övre salen och tre tusen människor kom till tro, dvs blev kristna, på den första pingstdagen efter Jesu uppståndelse⁵.
- ### 3. Kristendomen i församlingen i Jerusalem
- (a) Församlingen i Jerusalem höll sig *troget fast till apostlarnas lära och gemenskapen, brödsbrytelsen och bönerna*. (Apg. 2:42) Man brukar säga att detta var församlingens fyra ben. Det är riktigt, och jag menar att dessa fyra ting visar oss på urkristendomens absolut viktigaste beståndsdelar:
- i. Apostlarnas lära var den undervisning om Gud och hans försoningsverk genom Jesus Kristus som de tolv av Jesu närmaste lärjungar bekände sig till och höll för sanning. Apostlarnas lära intar således en särställning i den första församlingen som inte kunde bytas ut mot något annat. Detta kan vi bland annat se i Jesu översteprästliga förbön i Joh. 17:1-26. Där ser vi följande struktur på hans förbön innan hans vandring till Golgata

3 Paulus och Barnabas hade olika uppfattning om hur lämplig Johannes Markus var för denna uppgift, eftersom han en gång hade övergett arbetet och begett sig hem igen – Bibeln ger inget svar på vem som hade rätt uppfattning i frågan. Men att Herren gav Johannes Markus förtroendet att skriva det antagligen tidigaste evangeliet, som enligt traditionen skall vara grundat på aposteln Petrus predikningar, kanske ger en antydning om svaret på den frågan.

4 Enligt vissa bibelforskare är Hebreerbrevet skrivet av Barnabas.

5 I folkmun förlägger man församlingens födelsedag till den första pingstdagen. Ett sådant uttalande är enbart skenbart sant. För det första så fanns församlingen redan innan den första pingstdagen, men den trädde fram på ett nytt sätt efter den andeutgjutelse som inträffade på pingsten. För det andra så var detta inte den första pingstdagen, eftersom pingsten hade firats bland judarna under många hundra år innan detta tillfälle. Dock fick pingsten, som bland judarna firades till minne av att lagen gavs till Mose på Sinai, en ny innebörd för de Jesustroende judarna efter hans uppståndelse eftersom detta var första gången Anden utgjöts *över allt kött* och en stor väckelse tog fart i Jerusalem.

börjar:

- A. För det första ber Jesus för sina tolv lärjungar (egentligen *elva* eftersom Judas redan hade gett sig av för att förråda Mästaren), de som kallades för de tolv apostlarna⁶ och vilkas namn Uppenbarelseboken säger skall skrivas på grundstenarna i det himmelska Jerusalems mur
 - B. För det andra ber Jesus för alla *dem som genom deras ord kommer att tro* på honom
 - C. För det tredje ber han om att alla de troendes enhet, *en enhet som förutsätter att tron bygger på apostlarnas ord och inget annat*. Detta är den enhet Jesus bad om och befallde sina lärjungar att bevara och skydda. Kristendomen och den kristna enheten är enbart sann om den bygger uteslutande på apostlarnas ord.
- ii. Gemenskapen var lika fundamental som vad man lärde ut. I urkristendomen fanns inget utrymme för dagens individualism eller självcentrering – den andliga och sociala gemenskap som församlingen utgjorde gick före allt annat. Här ingick också en omfattande social verksamhet där man dagligen delade ut förnödenheter till de fattiga. Gemenskapen fanns också mellan församlingar i olika städer – t.ex. samlade församlingen i Antiokia in pengar till de fattiga i Jerusalemsförsamlingen, se Apg. 11:27-30.
 - iii. Brödsbrytelsen – man samlades kring Jesu försoning, död och uppståndelse, både i templet och i hemmen. Urkristendomen fyllde hela Jerusalem med läran om att hans offer på korset (Apg. 5:28) och lät ingenting skymma denna andliga sanning, inte ens när de blev allvarligt trängda av sina motståndare.
 - iv. Bönerna – Jesus lärde sina lärjungar att bönen var nyckeln till allt vad han gjorde under sitt jordeliv, och denna tråd löpte genom Jesu liv, hans lidande, hans uppståndelse och hans himmelfärd, fram till den dag då Anden faller på pingstdagen som svar på de 120 församlades böner och den första kristna församlingen träder fram i full kraft. Tråden av bön ser vi sedan genom hela Apostlargärningarna, och alla breven i Nya Testamentet – oavsett vad som hände, om de mötte motstånd eller framgång, förföljelse eller hot, frestelser eller snaror: *församlingen ropade ständigt till Gud om hans hjälp. Detta är själva centrum av kristendomen, att man lärt sig att be till Gud och åkalla Jesu namn under livets alla förhållanden*. Jag har en favoritvers i Apg. 9 där det skildras ett samtal mellan Jesus själv och en lärjunge som heter Ananias. Denne Ananias bodde i Damaskus, och dit kom Saulus som oomvänd och fylld av mordlust mot Herrens lärjungar för att gripa dem och föra dem till Jerusalem för att ställa dem till svars. Men utanför Damaskus sätter Gud stopp för Paulus framfart: han får se Jesus i en syn, blir slagen

⁶ Man har tvistat om vem som egentligen var den tolfte aposteln, eftersom Judas övergav sitt ämbete. I Apg. 1 utses Mattias till Judas efterträdare, men kanske det egentligen var Paulus som skulle räknas som den tolfte aposteln trots att han själv kallar sig för hedningarnas apostel. Nya Testamentet säger heller ingenting om var Mattias tog vägen.

till marken och förblindad av ett himmelsk ljus. Saulus hamnar till slut i Damaskus, men utan förmåga att utföra sitt uppdrag blir han sittande i tre dagar och tre nätter utan mat och dryck innan Herren uppenbarar sig för Ananias och säger åt honom att gå med ett budskap till Saulus om att han skall få sin syn igen. Ananias protesterar och säger till Jesus i sin syn att Saulus ju kommit till Damaskus för att *gripa alla som åkallar ditt namn*. Här hittar vi en annan tydlig definition av vad som kännetecknade de som trodde på Jesus – de åkallade hans namn! Ananias blir också sänd till Saulus som Herren ville, det var ju ingen fara längre – Saulus hade tvingats ompröva allt han trodde på och för första gången förstod han vad som var sanning. Som för att bevisa för Ananias att han inte behöver vara rädd för Saulus längre säger Herren: *Bege dig till den och den platsen och fråga [...] efter en man som heter Saulus och är från Tarsus, ty se, han ber*. Allt hade förändrats för Saulus, och därför bad han – detta är den mest grundläggande kristna instinkten, att åkalla Herren Jesu namn!

- (b) Men över allt detta vilar *apostlarnas lära*, de *apostlarnas ord* som Jesus bad skulle bli grunden för alla hans efterföljares tro. För den kärleksfulla gemenskapen, tron på Jesu försoningsoffer som firas i brödsbrytelsen (dvs nattvarden) och den innerliga bönen är alla resultatet av det som Jesus undervisade och som hans tolv lärjungar fick uppdraget att föra vidare till oss. Sann kristendom utmärker sig nämligen på det sättet att man låter Guds Ord vara den centrala auktoriteten i alla frågor, oavsett om det gäller trons andliga sanningar eller den livsstil en kristen skall ha: *Om ni förblir i mitt Ord är ni verkligen mina lärjungar. Ni skall lära känna sanningen, och sanningen skall göra er fria*, sade Jesus (Joh. 8:31-32) när han undervisade sina lärjungar.

4. Sann kristendom är biblisk kristendom

- (a) Bibeln består av Gamla Testamentet, som var den Bibel som Jesus och apostlarnas hade och bekände sig fullt ut till, samt det som är resultatet av Jesu jordiska liv och verksamhet och apostlarnas ord, Nya Testamentet. Förhållandet mellan GT och NT förklaras bäst genom ordspråket: *I GT finns NT förvarat, och i NT blir GT förklarat*. Den kristna trons innehåll vilar på summan av hela det bibliska vittnesbördet, när det läses på det sätt som det självt säger att det skall läsas: *GT pekar fram* mot att Jesus skulle komma som världens frälsare (se t.ex. Apg. 3:22-24, 1 Petr. 1:10-12), och *NT, apostlarnas ord, beskriver dess uppfyllelse när uppenbarelsen nådde sin höjdpunkt* (Ef. 3:5) och de följer detta förde med sig. Centrum för hela Bibeln är Jesus, och profeterna före honom och apostlarna efter honom pekar på vem han är (Ef. 2:20). Vad som är mycket viktigt att komma ihåg är att *apostlarnas lära* inte enbart och i första hand var apostlarnas utläggning av det gamla förbundets skrifter – tveklöst utgick man från Skriften när man förkunnade om Jesus eftersom Jesus själv påstod att hela GT handlade om just honom (Luk. 24:27, Joh. 5:46), men med Jesus hade med sitt verk, sin person och sin lära, evangeliet, kompletterat GT med den

fulla uppenbarelsen av Guds person och hans kärlek till människan (se t.ex. Joh. 1:18), och detta förde apostlarna vidare i sina egna skrifter (enligt aposteln Petrus *den vishet de fått* (2 Petr. 3:14-16)) som sedan under Guds försyn samlades ihop och blev NT.

- (b) Vi har i vårt bibelstudium spårat urkristendomen tillbaka till Bibelns beskrivning av de första kristna församlingarna i Antiokia och Jerusalem och måste då konstatera att om vi vill kalla oss *kristna* är detta den enda giltiga förebild vi kan bygga vår egen kristendom efter. Om vi väljer att gå någon annan väg har vi för alltid förlorat rätten att kalla oss kristna.
- (c) Därför är den enda sanna kristendomen den *bibliska kristendomen*, den kristendom som *inte räknar med några andra uppenbarelsen än den som redan är given av Gud i Skriften*. Det var för denna kristendom, dess andliga sanningar och läror samt dess praktiska konsekvenser som Jesus gav sitt liv, och det är för denna kristendom som vi är kallade att tro på, försvara med våra liv och ge vidare till andra människor som ännu inte hört evangeliet. För Paulus säger också: *Jag skäms inte för evangelium, för det är Guds kraft till frälsning för var och en som tror*. (Rom. 1:16) Kraften till frälsningen och det eviga livet ligger i att vi sätter vår tro till det Ord som Gud talat genom Jesus och hans apostlar, evangeliet.

Avslutning.

Min önskan med detta bibelstudiet har varit att försöka väcka oss alla över vårt förhållande till Bibeln, Guds Ord. Vi vet av historien att församlingar, som går bort från Ordet och börjar söka Gud eller hans välsignelser i andra källor, förr eller senare hamnar i kräftgång och utplånas. Vi ser också av allt runt omkring oss att den rörelse vi själva tillhör håller på att dö en andlig sotsdöd, trots alla nya böcker som finns att läsa om hur man driver en församling, trots alla nya koncept på församlingstillväxt, trots alla nya andliga trender som sveper över oss. Någon gång måste vi stanna upp och fråga oss vad vi håller på med och börja söka oss tillbaka till den ursprungliga kristendomen, den bibliska kristendomen som Gud vill välsigna. Jag är för min del övertygad om att ett återupprättande av tron på Bibeln, Guds Ord, som högsta auktoritet i alla andliga frågor gällande kristendomens lära och en kristens livsstil är helt avgörande för möjligheten för oss att åter få vara med om en samhällsförvandlande väckelse i vårt land innan Jesus kommer tillbaka. Någon kanske tror att jag försöker införa ett nytt slaveri under det skrivna Ordet, men poängen är faktiskt att Jesus utlovar frihet åt dem som böjer sig under sanningens Ord. Amen!